

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ВОЄННОЇ ІСТОРІЇ

КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ НАУК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальника кафедри суспільних наук
полковник

“29”

Олег ХМІЛЯР

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЇ (філософія, релігієзнавство, логіка, етика, естетика)
(код ОК2)

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітньо-наукова програма	“Фізичне виховання у Збройних Силах України”
Галузь знань:	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність:	017 Фізична культура і спорт
Спеціалізація:	Фізичне виховання у Збройних Силах України
Цикл	професійної підготовки
Статус навчальної дисципліни:	обов’язкова
Форма здобуття освіти:	денна
Мова навчання:	українська

Київ – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни циклу професійної підготовки курсантів за освітньо-науковою програмою “Фізичне виховання у Збройних Силах України” бакалаврського рівня за спеціальністю «017 фізична культура і спорт» спеціалізацією «фізичне виховання у Збройних Силах України».

Розробники програми:

Віктор ФІЛІПОВ, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії проблем філософії війни, історії військової педагогіки та культури кафедри суспільних наук навчально-наукового інституту воєнної історії, кандидат історичних наук, доцент

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри суспільних наук

Протокол від “29” 09 2024 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 кредити ECTS. Загальна кількість годин – 90 годин. Для денної форми здобуття освіти: кількість аудиторних годин – 60 год. кількість годин самостійної роботи – 30 год. Індивідуальні завдання _____ _____	галузь знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	Дисципліна циклу загальної / підготовки, обов’язкова	
	Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт	Рік підготовки:	
		2,3-й	
	Спеціалізація: Фізичне виховання у Збройних Силах України	Семестр	Семестр
		4	5
	освітній ступінь – бакалавр		
		Лекції, год.	
		12	12
		Семінарські заняття, год.	
		4	2
		Групові заняття, год.	
		10	10
		Практичні заняття, год.	
		4	2
		Групові вправи, год.	
		Самостійна робота, год.	
		Індивідуальні завдання: год.	
		Підсумковий контроль, год.: Залік–4	

2. Мета та заплановані результати навчання.

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Філософія (філософія, релігієзнавство, логіка, етика, естетика)” є: дати уявлення про специфіку філософії як важливої форми суспільної свідомості, історичного типу світогляду; ознайомити з історією філософської думки, зокрема в Україні, з досягненнями сучасної філософії; формування у курсантів цілісного уявлення про специфіку філософського знання, розуміння багатоваріантності шляхів культурного і цивілізаційного поступу людства та власне ставлення до них, особливості вирішення світоглядних запитів ХХІ століття, розкриття творчої ролі філософії в сучасній культурі.

2.2. Компетентності, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

- здатність реалізовувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність працювати в команді;

- здатність планувати та управляти часом;

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

- здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності;

- здатність до безперервного професійного розвитку.

2.3. Заплановані результати навчання:

- здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв’язання існуючих проблем;

- спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування;

- показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення;

- знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів не доброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Структура навчальної дисципліни.

а) денна форма здобуття освіти

Номери та назви тем	Усього годин	З них		У т. ч. за видами навчальних занять					Індивідуальні завдання	Контрольні заходи
		Навчальних занять	Самостійна робота	Лекції	Семінарські заняття, круглі столи	Групові заняття	Практичні заняття	Групові вправи		

[illegible]

3.2. Зміст навчальної дисципліни.

а) денна форма здобуття освіти:

№ п/п	Вид навчального заняття	Кількість годин	Із них		Півріччя (курс навчання), номери та назви тем і навчальних занять, навчальні питання заняття, завдання для самостійної роботи	Матеріально-технічне забезпечення	Рекомендована література
			Навчальних занять під керівництвом викладача	Самостійної роботи			
1	2	3	4	5	6	7	8
		45	30	15	2 півріччя 2 курсу		
		45	30	15	Філософія		
		21	14	7	Тема 1. Філософія як специфічний тип знання.		
1.	Л	3	2	1	Заняття 1. Філософія як особливий тип світоглядного знання 1. Коло філософських проблем. 2. Зародження філософії як світоглядної форми свідомості. <i>Самостійна робота: Вивчення та з'ясування філософії як науки та її категорії. Система філософського знання та його основні елементи.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-10, 12-15]
2.	ГЗ	3	2	1	Заняття 2. Предмет філософії. 1. Об'єкт та предмет пізнання філософії. 2. Структура, функції і завдання філософії. <i>Самостійна робота: Поняття філософії та її сутність, основні категорії та погляди на її функціонування. Структура та основні функції філософії.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-10, 12-15]

1	2	3	4	5	6	7	8
3.	Л	3	2	1	Заняття 3. Проблема людини у філософії 1. Проблема походження та буття людини в світі. 2. Єдність біологічного і соціального в людині. 3. Сенс життя і духовність людини. Свобода в житті людини. <i>Самостійна робота: Визначення головних дефініцій, історичні особливості філософії людини. Біологічне і соціальне в людині.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11, 12-16]
4.	ГЗ	3	2	1	Заняття 4. Походження і буття людини. 1. Сутність основних категорій: людина, індивід, особистість, індивідуальність. 2. Життя людини та її духовність. <i>Самостійна робота: Буття людини в світі. Біологічне і соціальне в людині. Життя та духовність, свобода в житті людини</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11, 12-16]
5.	Л	3	2	1	Заняття 5. Світогляд. 1. Поняття світогляду та його структура. 2. Міфологія та релігія – до раціональні світоглядні форми. 3. Філософія як світогляд. Ідеалізм та матеріалізм як світоглядні філософські позиції. <i>Самостійна робота: Система поглядів на світ, знання, оцінки, ідеали, переконання, які визначають загальне розуміння світу. Життєва позиція та поведінка людини.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11, 11-13]
6.	С	3	2	1	Заняття 6. Поняття світогляду та його структура. 1. Світогляд: сутність та структура. 2. Світогляд як суб'єктивне уявлення людини 3. Ідеалізм та матеріалізм як філософські позиції. <i>Самостійна робота: Світогляд як система поглядів. Загальне розуміння світу. Життєва позиція людини. Поведінка людини.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11, 11-13]
7.	ПЗ	3	2	1	Заняття 7. Філософія як специфічний тип знання. 1. Питання щодо закріплення вивченого матеріалу. 2. Твочі завдання (обговорення, доповіді, дискусії). Тести.	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]
		24	16	8	Тема 2. Історія філософської думки.		

1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Л	3	2	1	Заняття 1. Філософія у традиційному суспільстві 1. Предмет і завдання історії філософії. Генеза філософської думки 2. Особливості і напрями філософії Сходу 3. Антична філософія. Філософія Платона і Аристотеля. 4. Європейська філософія Середньовіччя та епохи Відродження <i>Самостійна робота: Особливості давньоіндійської філософії. Вчення, які виникли в VI – V ст. до н.е.: конфуціанство і даосизм. Антична філософія у Стародавній Греції.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[[1-4, 12-16]
9.	ГЗ	3	2	1	Заняття 2. Філософська думка Стародавнього світу. 1. Філософські ідеї в Індії: основні положення. 2. Філософія Конфуція. 3. Даосизм – вчення про гармонію людини з природою. 4. Антична філософія: етапи розвитку. <i>Самостійна робота: Характеристики філософських думок Стародавнього світу. Основні течії старокитайської філософії. Антична філософія та її сутність.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]
10.	Л	3	2	1	Заняття 3. Філософія Нового часу (XVII-XIX ст.). 1. Гносеологічний поворот у філософії Нового часу. Матеріалізм та ідеалізм. 2. Раціоналістична філософія XVII-XVIII ст. 3. Емпірична філософія XVII-XVIII ст. Французький матеріалізм 4. Німецька класична філософія. Теорія пізнання і етика Канта та абсолютний ідеалізм Гегеля. <i>Самостійна робота: Характеристики філософських думок V – XIX ст. Філософська думка Середньовіччя. Основні течії філософії Відродження. Філософія Нового часу і Просвітництва. Німецька класична філософія та її сутність.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11, 12-18]
11.	ГЗ	3	2	1	Заняття 4. Особливості розвитку філософської думки. 1. Етапи розвитку філософської думки Середньовіччя. 2. Основні ідеї представників філософії Відродження. 3. Особливості філософії Нового часу і Просвітництва.	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11, 12-18]

1	2	3	4	5	6	7	8
					4.Німецька класична філософія та її основні представники. <i>Самостійна робота: Специфіка та особливості німецької класичної філософії. Основні представники та їх погляди.</i>		
12.	Л	3	2	1	Заняття 5.Сучасна світова та українська філософія 1.Головні напрями та особливості сучасної некласичної філософії. 2.Українська філософська думка: етапи розвитку, ідеї, постаті. <i>Самостійна робота: Специфіка та особливості німецької класичної філософії. Основні представники та їх погляди.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11, 12-18]
13.	ГЗ	3	2	1	Заняття 6. Особливості сучасної світової філософії. Peculiarities of modern world philosophy. 1. Основні риси і напрями сучасної філософії. Main features and direction sof modern philosophy. 2. Філософія життя. Прагматизм. Philosophy of life. Pragmatism. 3. Сучасна соціальна філософія. Марксизм. Modern social philosophy. Marxism. <i>Самостійна робота: Некласична філософія її основні напрямки розвитку та її основні представники. Нова філософія та її основні функції. Основні тенденції та напрями розвитку сучасної світової філософії.</i> <i>Self-study: Non-classical philosophy, its main direction sof development and its main representatives. Then ew philosophyan ditsmain functions. Them a intrends and direction sof development of modern world philosophy.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]
14.	С	3	2	1	Заняття 7.Сутність та особливості української філософської думки. The essence and peculiarities of Ukrainian philosophical thought. 1.Загальні особливості української філософії. General features of Ukrainian philosophy. 2. Філософська думка доби Київської Русі. Philosophical thought of the time of Kyiv Rus.	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]

1	2	3	4	5	6	7	8
					3. Філософія українського Відродження та Просвітництва. Philosophy of the Ukrainian Renaissance and Enlightenment. <i>Самостійна робота:</i> Українська філософія її основні напрямки розвитку та її основні представники. Українська філософія та її основні функції. Основні тенденції та напрями розвитку сучасної української філософії. <i>Self-study:</i> Ukrainian philosophy, its main directions of development and its main representatives. Ukrainian philosophy and its main functions. The main trends and directions of development of modern Ukrainian philosophy.		
15	ПЗ	3	2	1	Заняття 8. Історія філософської думки. 1. Питання щодо закріплення вивченого матеріалу. 2. Твочі завдання (обговорення, доповіді, дискусії). Тести.	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]
		45	30	15	1 півріччя 3 курсу		
		45	30	15	Тема 3. Систематична філософія.		
16.	Л	3	2	1	Заняття 1. Буття людини як фундаментальна проблема. 1. “Буття” як філософська категорія. Єдність і структурність буття. 2. Категорія “матерія” у філософії. Сучасна наука про будову матерії. 3. Рух, простір і час – атрибути матерії. Соціальний простір та соціальний час як форми буття людей у культурі. <i>Самостійна робота:</i> Людське буття постає як процес становлення й самоствердження людини, процес самореалізації людиною її сутнісних сил. Категорія “матерія” дозволяє зрозуміти єдність різноманітних природних та штучно створених предметів і систем.	ПЕОМ, проектор, слайди	[4-8, 10-15]
17.	ГЗ	3	2	1	Заняття 2. Буття і матерія. Природа свідомості у філософії. 1. Поняття буття. Форми існування матерії. 2. Природа свідомості у філософії. Структура свідомості. 3. Функції свідомості. Свідомість і внутрішній світ людини. <i>Самостійна робота:</i> Походження та природа свідомості у філософії. Структура свідомості. Властивості та функції свідомості. Внутрішній світ людини.	ПЕОМ, проектор, слайди	[4-8, 10-15]

1	2	3	4	5	6	7	8
18.	Л	3	2	1	<u>Заняття 3. Закони і категорії діалектики.</u> 1. Діалектика та її історичні форми. 2. Принципи і закони діалектики. 3. Категорії діалектики. <i>Самостійна робота: Категорії діалектики це найбільш загальні поняття, які мають відношення не до окремих сторін, областей, галузей дійсності, а до самої дійсності в цілому.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11,12-18]
19.	ГЗ	3	2	1	<u>Заняття 4. Діалектика як вчення про всезагальний розвиток.</u> 1. Історичний розвиток діалектики 2. Основні закони та принципи діалектики. 3. Співвідношення категорій діалектики <i>Самостійна робота: Закони діалектики можуть бути виражені лише за допомогою категорій. Категорії діалектики це найбільш загальні поняття, які мають відношення не до окремих сторін, областей, галузей дійсності, а до самої дійсності в цілому.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11, 12-18]
20.	Л	3	2	1	<u>Заняття 5. Теорія пізнання.</u> 1. Поняття пізнання. 2. Структура пізнання. Єдність чуттєвого і раціонального у пізнанні. 3. Проблема істини. Роль практики у пізнанні. <i>Самостійна робота: Пізнання як процес: сутність, особливості та зміст. Структура пізнання. Основні концепції. Структура і функції пізнання. Чуттєве і раціональне в пізнанні. Роль практики в пізнанні.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]
21.	ГЗ	3	2	1	<u>Заняття 6. Особливості пізнання.</u> 1. Сутність пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. 2. Основні форми і способи пізнання. 3. Види і рівні знання. Знання і віра. <i>Самостійна робота: Пізнання та його зміст. Структура пізнання. Основні концепції. Функції пізнання. Проблема та сутність істини.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]
22.	С	3	2	1	<u>Заняття 7. Наукове пізнання та соціальна дійсність.</u> 1. Соціальна дійсність та її особливості. 2. Наукове пізнання соціальної дійсності. 3. Фори і методи наукового пізнання.	ПЕОМ, проектор, слайди	[7-10, 12-15]

1	2	3	4	5	6	7	8
					<i>Самостійна робота: Соціальна дійсність. Особливості наукового пізнання. Структура і функції пізнання. Роль практики в пізнанні.</i>		
23.	Л	3	2	1	Заняття 8. Атеїстичний та релігійний погляди на життя як форми світогляду. Atheistic and religious views on life as forms of worldview. 1. Основні положення релігії та атеїзму. Basic provisions of religion and atheism. 2. Історія атеїзму. History of atheism. 3. Культурне значення атеїзму. Філософські підходи. Cultural significance of atheism. Philosophical approaches <i>Самостійна робота: у філософії релігії вихідним і головним є аналіз релігійної свідомості на основі перерахованих аспектів в єдності з мовою релігії.</i> <i>Self-study: in the philosophy of religion, the starting and main point is the analysis of religious consciousness based on the listed aspects in unity with the language of religion.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]
24.	ГЗ	3	2	1	Заняття 9. Зародження і розвиток світових та локальних релігій. Origin and development of world and local religions. 1. Релігієзнавство: об'єкт і предмет дослідження. Religious studies: object and subject of research. 2. Принципи, поняття і категорії релігієзнавства. Principles, concepts and categories of religious studies. 3. Світові релігії: буддизм, християнство, іслам. World religions: Buddhism, Christianity, Islam. <i>Самостійна робота: релігієзнавство характеризує не тільки різноманітність підходів, методів, точок зору, але і багато дисциплінарного. Розвиток релігієзнавства в XIX ст. йшло шляхом розробки цілої сукупності дисциплін, кожна з яких розглядає релігію в одному з її аспектів.</i> <i>Self-study: religious studies is characterized not only by a variety of</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[4-8, 10-15]

1	2	3	4	5	6	7	8
					<i>approaches, methods, points of view, but also by many disciplinary ones. The development of religious studies in the 19th century followed the development of a whole set of disciplines, each of which examines religion in one of its aspects.</i>		
25.	Л	3	2	1	<u>Заняття 10.</u> Логіка та методологія наукового пізнання. 1. Визначення логіки як науки. 2. Основні етапи розвитку логіки 3. Основні закони логіки. <i>Самостійна робота: Логіка досліджує мислення з точки зору правильної побудови думки, вивчає форми, схеми і структури наших міркувань.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-10,11-15]
26.	ГЗ	3	2	1	<u>Заняття 11.</u> Логіка як наука про форми і закони мислення. 1. Логічна форма. Основні форми мислення. 2. Істинність і правильність мислення. <i>Самостійна робота: Логіка вчить правильно мислити, тобто запобігати помилковим судженням, забезпечувати правильну побудову думок. Форми і закони мислення, що означає правильне мислення.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]
27.	ГЗ	3	2	1	<u>Заняття 12.</u> Етика у різних сферах людського буття. Ethics in various spheres of human existence. 1. Предмет етики. Етика, мораль і моральність. The subject of ethics. Ethics, morals and morality. 2. Основні етичні проблеми сучасності. The main ethical problems of our time. <i>Самостійна робота: Етика – філософська наука, інтелектуальна традиція, яка вивчає мораль та моральність. Виховання і традиції, сучасної етики.</i> <i>Self-study: Ethics is a philosophical science, an intellectual tradition that studies morals and morality. Education in tradition, modern ethics.</i>	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-10,11-15]
28.	ГЗ	3	2	1	<u>Заняття 13.</u> Естетика в межах загально філософського знання 1. Предмет естетики та її місце в системі наук.	ПЕОМ, проектор,	[1-4, 12-16]

1	2	3	4	5	6	7	8
					2. Еволюція естетичних концепцій. 3. Сучасне мистецтво в контексті естетики модернізму постмодернізму. 4. Естетика як самостійна наука. <i>Самостійна робота:</i> Предметом естетики є чуттєве пізнання навколишньої дійсності з її різноманітними напрямками: природою, суспільством, людиною та її діяльністю в усіх життєвих сферах.	слайди	
29.	С	3	2	1	<u>Заняття 14.</u> Сучасна філософсько-світоглядна ситуація в Україні. Contemporary philosophical and world view situation in Ukraine. 1. Людина і суспільство: основні аспекти співвідношення. Man and society: main aspect of their relation. 2. Основні риси та функції релігієзнавства і його значення. The main features and functions of religious studies and its significance. 3. Визначення логіки як науки. Істинність і правильність мислення. Definition of logic as a science. Truth and correctness of thinking. 4. Основні етичні проблеми сучасності. The main ethical problems of our time. 5. Естетика та її місце в системі наук. Aesthetics and its place in the system of sciences. <i>Самостійна робота:</i> Людина і суспільство пов'язані між собою глибокими зв'язками: і те, і інше набувають своїх власних якостей лише на основі соціальних процесів, тобто в процесі зміни природи – як тої, що оточує людину, так і тої, що діє в самій людині і постає її природними потенціями та завданнями. <i>Self-study:</i> Man and society are deeply connected: both acquire their own qualities only on the basis of social processes, that is, in the process of changing nature – both the one that surrounds a person and the one that acts in the person himself and appears in his natural potentialities and tasks.	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-4, 12-16]

1	2	3	4	5	6	7	8
30.	ДЗ	3	2	1	Диференційований залік	ПЕОМ, проектор, слайди	[1-11,12-18]
Усього за навчальну дисципліну		90	60	30	Лек- 22 год;ГЗ – 24 год.,С- 8 год.,ПЗ – 4год.,ДЗ – 2 год.		

4. Індивідуальні завдання.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі індивідуальні завдання: реферат, есе*тощо*.

5. Методи навчання.

В залежності від подачі та сприйняття навчальної інформації використовуються методи: словесні, наочні, практичні.

За характером пізнавальної діяльності використовуються такі провідні методи навчання: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; частково-пошуковий; дослідницький; проблемний.

За системним підходом до навчального процесу використовуються прийоми і методи навчання: організації і проведення навчання; стимулювання і мотивація; контролю і самоконтролю в навчанні; інтегровані методи.

Основними видами навчальних занять є: лекції, групові заняття, практичні заняття, самостійна робота, виконання контрольних робіт (по завданню викладача), індивідуальні завдання, написання рефератів.

6. Методи контролю успішності навчання.

Протягом навчання проводяться такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, підсумковий.

Формами контролю знань є: тести, контрольна робота, фронтальне усне опитування, підсумковий контроль (залік).

Поточний контроль проводиться під час всіх видів занять у формі: контрольних опитувань, лєтючок, співбєсїд з окремих питань.

Засоби поточного контролю: тестові завдання, виступи на семінарах, круглих столах, групових заняттях.

Самоконтроль передбачає вміння усвідомлено регулювати власну навчальну діяльність, удосконалювати її, попереджати помилки і неточності.

Підсумковий контроль за навчальну дисципліну проводиться у формі заліка.

7. Критерії оцінювання результатів навчання.

Зазначаються критерії оцінювання за навчальну дисципліну обов'язкові до виконання заходи контролю та порядок їх оцінювання, умови допуску до підсумкового контролю (заліку) – відповідно до Інформаційно-довідкових матеріалів для застосування рейтингової системи оцінювання успішності з навчальної дисципліни.

Рейтингова оцінка навчальної дисципліни (**R**) формується як сума всіх рейтингових балів курсанта: за відповіді на семінарах (**R_с**), на групових заняттях (**R_{гз}**), виконання індивідуального завдання (**R_{із}**), складання заліку **R_{дз}**:

$$R = R_c + R_{гз} + R_{із} + R_{дз}.$$

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) навчальної дисципліни (**R**) переводиться згідно з таблицею:

Значення R	Оцінка за національною шкалою
------------	-------------------------------

90 – 100	“відмінно”
80 – 89	“дуже добре”
65 – 79	“добре”
55 – 64	“задовільно”
50 – 54	“достатньо”
35 – 49	“незадовільно” з можливістю повторного складання
1 – 34	“неприйнятно” з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

Результати заліку оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів. В разі, коли відповіді за всі завдання курсанта оцінені менше ніж в 50 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку. Курсант має 2 можливості повторно скласти залік, при цьому для другої спроби, рішенням начальника кафедри, створюється комісія кафедри.

Критерії оцінювання заліку:

90 – 100 – курсант має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно застосовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь курсанта відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань.

80 – 89 – курсант знає і може самостійно сформулювати основні визначення та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності. Курсант може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна.

65 – 79 – курсант знає і може самостійно сформулювати основні визначення та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може їх обґрунтувати. Курсант може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.

55 – 64 – курсант володіє більшою частиною навчального матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки..

50 – 54 – курсант володіє більшою частиною навчального матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

35 – 49 – відповідь курсанта при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про систему

відновлення ОБТ. У відповіді цілком відсутня самостійність.

0 – 34 – курсант знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями навчальної дисципліни, за допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.

Оцінка за залік не може бути меншою 50 балів для отримання загальної позитивної оцінки за навчальну дисципліну.

Під час визначення рейтингової оцінки навчальної дисципліни (**R**), отримані бали за залік враховуються з коефіцієнтом 0,4.

Розподіл балів, які отримують слухачі:

Максимальна/мінімальна оцінка в балах													
Поточне оцінювання та самостійна робота											Залік	Всього	
У тому числі за темами										Реферат			Всього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
5/2	8/5	6/3	6/3	6/3	5/1	6/2	6/2	6/2	6/2	10/5	70/30	30/20	100/50

Примітка.

Кількість балів за темами визначається виходячи зі змісту теми та кількості кредитів, які на неї виділяються.

Максимальна кількість балів, яку може отримати слухач за роботу на одному занятті:

Вид заняття (завдання)	Кількість балів
Групове заняття	2
Семінарське заняття	6
Індивідуальне завдання	10

Умови допуску до заліку

Курсант допускається до заліку, якщо він до підсумкового контролю ліквідував заборгованість за всіма видами робіт, які передбачені індивідуальним навчальним планом (робочою програмою навчальної дисципліни) та набрав не менше ніж 50 % балів (30 балів) від суми рейтингових балів контрольних заходів протягом вивчення тем навчальної дисципліни.

Курсант який набрав протягом вивчення тем навчальної дисципліни та виконання індивідуального завдання рейтингову оцінку менше за 50 % від максимальної кількості балів (30 балів), до заліку не допускається.

8. Методичне забезпечення.

1. Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- 1.1. Конспект опорних лекцій всіх тем курсу, *тощо*.
- 1.2. Організаційно-методичні вказівки щодо відпрацювання курсових робіт.

2. Варіанти індивідуальних завдань.

- 1.1. Перелік типових тем для написання слухачами рефератів (есе).

1. Філософія, її роль в життєдіяльності людини та суспільства.
2. Передумови виникнення філософії.
3. Світогляд, його зміст та суспільно-історичний характер.
4. Людина як універсальний предмет філософії.
5. Категорії людського буття.
6. Потреби, інтереси та ціннісні орієнтири людини.
7. Гуманістичний ідеал людяності і неминуща цінність людського життя.
8. Проблема та поняття сенсу життя. Покликання людини.
9. Проблема співвідношення біологічного і соціального в людині.
10. Феномен людської особистості та проблема її онтологічного статусу.
11. Сутнісні характеристики феномену людини.
12. Біологія і культура в генезі людини.
13. Космоцентризм античної філософії.
14. Проблема буття в філософії античності.
15. Проблема людини в античній філософії (Сократ, Платон, Аристотель).
16. Антична атомістика Демокрита, Епікура, Л. Кара та сучасність.
17. Соціально-політична проблематика в філософії Платона та Аристотеля.
18. Філософське вчення Августина Блаженного та сучасність.
19. Проблема людини в філософській думці середніх віків.
20. Етичні проблеми в античній філософії.
21. Пантеїзм як специфічна риса філософії Відродження
22. Боротьба сенсуалізму та раціоналізму у філософії Нового часу.
23. Вплив філософії життя на некласичну філософію.
24. Неофрейдизм. Тенденції його розвитку у XX столітті.
25. Еволюціонізм Тейяра де Шардена.
26. Суспільство та природа: історичні типи їх взаємодії.
27. Суспільство як система. Філософські підґрунтя теоретичної моделі суспільства: матеріалізм, ідеалізм, натуралізм.
28. «Людський вимір» суспільства.
29. Основні форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок та
30. значення у суспільному житті.
31. Ідея прогресу в історії філософської думки.
32. Постмодерністська маргіналізація культури: апологія та критика.
33. Соціальний простір і час.
34. Проблема ідеального у філософії.
35. Свідомість і мова: їх співвідношення та роль у розвитку суспільства.
36. Феномен несвідомого, його природа і функції.
37. Пізнання як творчість.
38. Діалектика і сучасне наукове пізнання.
39. Раціональні і нераціональні форми пізнання.
40. Істина і життєва правда.

3. Перелік типових питань для проведення підсумкового контролю:

1. Світогляд, його структура.
2. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія.

3. Особливості філософського знання.
4. Матеріалізм та ідеалізм – головні напрями у філософії.
5. Структура та функції філософії.
6. Філософія і наука.
7. Філософія і релігія.
8. Філософія і мистецтво.
9. Філософія в системі культури та її роль в житті людини і суспільства.
10. Зародження філософії. Проблема першоначала у філософії.
11. Основні течії та загальні риси стародавньої філософії.
12. Конфуціанство та даосизм – провідні течії стародавньої філософії.
13. Натурфілософія (мілетська школа, вчення Демокріта).
14. Класичний період давньогрецької філософії.
15. Філософські школи еллінізму.
16. Виникнення та особливості середньовічної філософії.
17. Патристика. Погляди Августина Блаженного.
18. Погляди Аквінського.
19. Філософія Відродження.
20. Проблема методів пізнання у філософії Нового часу.
21. Людина і суспільство в суспільно-філософській думці Просвітництва.
22. Німецька класична філософія. Погляди І. Канта.
23. Г.Ф.Гегель, його філософська система і метод.
24. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха.
25. Розвиток української філософії у XIX-XX ст.
26. Загальна характеристика неklasичної філософії XIX-XX ст.
27. Філософія позитивізму: сутність, еволюція, напрями.
28. «Філософія життя» (Ф.Ніцше, З.Фрейд, А.Бергсон).
29. Екзистенціалізм – провідна антропологічна течія сучасної філософії.
30. Поняття «світ»: історичний розвиток уявлень, сучасний погляд.
31. Матерія, спосіб та форми її існування.
32. Природа та генезис свідомості. Роль соціальності у виникненні свідомості.
33. Структура свідомості, її основні рівні.
34. Форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок.
35. Наука: поняття, склад, соціальні функції.
36. Наукове пізнання: сутність, особливості.
37. Принципи, закони та категорії діалектики.
38. Предмет, основні категорії гносеології та принципи сучасної.
39. Єдність чуттєвого та раціонального в пізнанні.
40. Проблема істини.
41. Суспільство як процес і результат життєдіяльності людини.
42. Релігієзнавство: об'єкт і предмет дослідження.
43. Основні етапи розвитку логіки як науки.
44. Предмет етики. Етика, мораль і моральність.
45. Людина, індивід, індивідуальність, особистість.
46. Естетика як самостійна наука.
47. Цивілізація: поняття, зв'язок із культурою.

48. Суспільство і природа. Вчення В.І. Вернадського про ноосферу.
49. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.
50. Форми та методи наукового пізнання.

9. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Адо П. Що таке антична філософія? / переклад з французької С.Л.Йосипенка. К. : Новий акрополь, 2014. 428 с.
2. Асмус В.Ф. Античная философия. М. : Высшая школа, 1976. 543 с.
3. Горбач Н. Я. Специфіка української філософії : моногр. Л. : Каменярь, 2006. 215 с.
4. Голянич Михайло. «Футурологія. Філософія майбуття». Монографія. Івано-Франківськ : Вид-во «Лілея-НВ», 2017 р. 540 с.
5. Герасимчук А.А., Тимошенко З. І. Курс лекцій з філософії: навчальний посібник. К. : Видавництво Європейського університету, 2002. 422с.
6. Ільїн В.В. Кулагін Ю.І. Філософія : підручник : у 2 ч. К. : Альтерпрес, 2002. Ч. І. Історія розвитку філософської думки 464 с ; Ч.ІІ. Актуальні проблеми сучасності. 480 с
7. Данильян О. Г. Дзьобань О.П. Філософія: підручник Х.:Право, 2014. 432 с.
8. Касьян В.І. Філософія : навч. посіб. К. : Знання, 2004. 400 с.
9. Кислюк К.В. Філософія : навч. посіб. для студентів ВНЗ усіх спец. 3-тє вид., випр. Київ : Кондор, 2016. 229 с.
10. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія : мислителі, ідеї, концепції: підручник М. : Книга, 2005. 528 с.
11. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: навчальний посібник К. : Центр навчальної літератури, 2006. 624 с.
12. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія : посібник для студентів вищих навчальних закладів 2-ге вид., випр. і доп. К.: Академія, 2005. 592 с.
13. Філософія : підруч. для студентів ВНЗ / за ред. Л. Г. Дротянко та ін. ; Нац. авіац. Ун-т. Київ : НАУ, 2014. 718 с.
14. Філософія : хрестоматія / Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана" ; авт.-упоряд. С. І. Присухін. К. : КНЕУ, 2011. 352 с.
15. Філософія у структурно-логічних схемах : навчальний посібник / ред. О.О. Гернего. Хмельницький: ХІУП, 2003. 78 с.
16. Філософія: хрестоматія. Від витоків до сьогодення : навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л. В. Губерського. 2-ге вид., стер. К. : Знання, 2012. 621 с.
17. Філософія глобальних проблем сучасності: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / кол. авторів; за наук. ред. Арістової А. В. К.: НТУ, 2016. 184с
18. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784с.

Допоміжні джерела

1. Андрущенко В.П. Сучасна соціальна філософія : курс лекцій 2-ге вид., впр. й доп. К. : Генеза, 1996. 368 с.
2. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму К., 1994. С.37-183.
3. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика : підручник/ за ред. Г.І. Волинки.К.: Вища школа, 1999. 624 с.
4. Гіляров О.М. Що таке філософія і що вона може і чого не може дати? / ред.-упоряд.: І.А. Бондаревська, В.П. Козловський Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». К. : Києво-Могилянська академія, 2008. С. 272–292.
5. Горський В. С. Історія української філософії : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Либідь, 2004. 488 с.
6. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія : підручник / К. : Лібра, 1999. 488 с.
7. Кант І. Критика чистого розуму : Соч. в 6-ти т. М., 1964. Т.3. С.118-541.
8. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів К.: Абрис, 1995. 336 с.
9. Петрушенко В.Л. Філософія. Курс лекцій : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і допов. Л. : Новий Світ 2000, 2005. 506 с
10. Практикум з філософії : Навч. посіб. Київ: Кн.вид-во НАУ, 2007. 232 с.
11. Попович М.В. Що таке філософія? // Філософська думка. 2006. С. 3-7.
12. Філософія : Курс лекцій / за ред. І.Ф. Надольного. К.: Вікар, 2000. 516 с.
13. Філософія : Підручник / І.В. Бичко та ін. К.: Либідь, 2001. 408 с.

10. Інформаційні ресурси

Нормативна база

Кабінет міністрів України - www.kmu.gov.ua

Верховна Рада України - www.rada.gov.ua

Інтернет

www.google.com.ua

www.rambler.ru

www.meta-ukraine.com

Національний банк України – www.bank.gov.ua

Державний комітет статистики – www.ukr.stat.gov.ua

Адреси бібліотек

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського:
м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3
2. Національна парламентська бібліотека України:
м. Київ, вул. М. Грушевського, 1
3. Державна науково-технічна бібліотека України:
м. Київ, вул. Горького, 180

Провідний науковий співробітник кафедри суспільних наук

працівник ЗС України

“ ”

2024 року

Віктор ФІЛІПОВ